

ET ØJEBLIK

Foto: Fernando Vergara/AP

Skraldemanden Jose Gutierrez fiskede bøger op af affaldet og åbnede eget bibliotek

Bogeventyr. Det begyndte for snart 20 år siden, da Jose Gutierrez om natten kørte sin skraldevogn gennem nogle af de mere velhavende kvarterer i den colombianske hovedstad, Bogota. De rige smed en hel del bøger ud, opdagede han.

Jose Gutierrez har ikke en uddannelse, der er værd at tale om, men han forstod sig på bøger, og han stod på hovedet i skraldet og reddede en mængde værker fra udslettelse. Han fragtede bøgerne hjem til sit lille hus i en af Bogotas mindre prangende bebyggelser, hvor de hobede sig op i stueetagen. Det var alt lige fra lærebøger i kemi til klassiske børnebøger. Efterhånden fik den nu 53-årige skraldemand samlet

20.000 bøger og åbnede et bibliotek for kvarterets unger. Flere tusinde børn benytter sig af det, skriver Associated Press.

Bøger er en luksus for børn i de fattige områder som hans eget, forklarer Jose Gutierrez. Ingen har råd til at købe nye bøger. Og ganske vist findes der 19 offentlige biblioteker i Bogota, men de er for det meste placeret i de rige områder.

»Der burde være biblioteker i alle nabolag, på hvert eneste gadehjørne, i alle byer og ude på landet«, siger Gutierrez.

»Bøger er vores frelse, og Colombia har brug for at blive frelst.« Det var hans mor, der grundlagde hans egen bejstring for bøger. Selv om hun ikke havde råd til at sende ham i skole,

læste hun højt for ham hver eneste aften. Og Gutierrez støver stadig rundt i affaldet for at supplere samlingen, men hans ry som 'Bøgernes herre' har betydet, at folk også donerer bøger til ham. Mange sender han videre til andre biblioteker, fordi pladsen er blevet for trang i huset.

Hans egne favoritforfattere er sådan nogle som Lev Tolstoj, Victor Hugo og Gabriel Garcia Márquez.

Og han foretrækker at læse på papir frem for på en skærm: »Der er ikke noget skønnere end at have en bog i lommen, i tasken eller liggende i sin bil«, som han siger.

kjeld.hybel@pol.dk

Vi gemmer det under gulvtæppet, og jeg synes ikke, vi har lært noget af det

Den norske journalist og forfatter Åsne Seierstad på bogfestivalen i Edinburgh om terrorangrebene i Norge 22. juli 2011. Ifølge The Guardian mener Seierstad, at hverken politiets arbejde eller landets sikkerhed er blevet tilstrækkeligt debatteret efter Brevviks massakre

Foto: Statens Museum for Kunst

Gipsfigur stjålet fra kongelig samling

Tyveri. I sidste uge blev det afsløret, at en Rodin-buste var blevet stjålet fra Glyptoteket i København. I den anledning sagde Mikkel Bogh, direktøren på Statens Museum for Kunst, at det ikke kunne lade sig gøre for tyve at afmontere en skulptur fra en sokkel på hans museum, uden at alarmerne gik i gang. »Man kan aldrig vide sig 100 procent sikker. Men nej, episoden som den på Glyptoteket ville ikke kunne være sket hos os«. Dagen efter, at Mikkel Bogh sagde disse ord, blev en Herakles-statue stjålet fra SMK's samling af gipskopier. Den Kongelige Afstøbnings-samling. Statuetten forsvandt fredag 21. august fra et mødelokale i Vestindisk Pakhus, hvor samlingen har til huse. SMK understreger, at der ikke er tale om originalkunst. Og at »sikkerhedsniveauet på Afstøbnings-samlingen er afstemt efter, at samlingen består af gipskopier«. Samlingen har dog »stor historisk betydning som studie- og dannelsesobjekt«, udtaler museet, som kalder tyveriet »beklageligt«. kjeld.hybel@pol.dk

Men sjælen kan ei dø!

UDEN FILTER
BETTINA HELBERG

Er det godt at få at vide, at man skal dø? Ingen fortalte H.C. Andersen noget.

Her kommer en venlig hilsen til de mennesker, som så modigt i denne uge har optrådt på tv med deres historie om den personlige kræftdiagnose, angsten for døden, og trods al modgang – en stædig og ukuelig livsvilje.

En af dem, lægen Torben Palshof, der lider af nyrsecancer og ved, at han skal dø, skrev også en kronik i Politiken om forløbet. Den munder ud i ordene: 'Nu er fremtiden for mig'.

Det mærkelige er, at alle patienter – ikke bare læger – kender deres diagnose, de ved, at de sikkert skal dø, og må finde sig til rette med den viden.

Denne oplysning er et forholdsvist nyt fænomen, som voksede i takt med lægevidenskabens meget større faglige og teknologiske kunst, tilsat nutidens ideologi om åbenhed og oplysning. De fleste patienter, tror man, er under alle omstændigheder helt klare over, at de befinder sig i en farlig helbredstilstand, de bør ikke i det skjulte lide under mistanker og tvivl, de bør kende lægevidenskabens konklusioner, og de holdes løbende orienteret med skanninger, som i sig selv kan

være angstfremkaldende. Går det, ifølge sygehuset, frem eller tilbage? Har kræften spredt sig eller ej? Gode oplysninger modtages med jubel. Som lægen Torben Palshof skriver: Han har et nu, som ikke er engang i en fremtid.

Hvis jeg var i den tilstand – hvor ville jeg da ønske, at jeg var så naiv, at jeg ikke kendte sygdommens forløb og dagen, da man skulle dø. Jeg har hørt nogle få eksempler på mennesker, der intet anede og gladelig lod sygehuset rumstere, man skulle jo gerne blive rask, og så – bum! – var man død.

En mængde bekymring og uro var man dermed kvit. Men nu kan man vide. Og så skal man vide.

Ja, der kan siges for og imod. Der er måske også et helt (nyt) livsindhold forbundet med denne forbandede viden – man gør ting, man ikke gjorde før, og kommer ned i andre lag af sin personlighed.

FOR TIDEN LÆSER jeg – som man efterhånden vil vide! – H.C. Andersen, som jo døde af leverkræft i august 1875 på 'Rolighed' hos familien Melchior.

Jeg vender side efter side og ynkes over den gamle Andersens lidelser: kronisk træthed, søvnløshed, voldsomme smerter i siden og mellemgulvet, besvær med afføring og vandladning, slimhoste, gigt i arme og ben, ilde humor, tiggerbreve og mønskrifter om autografer, påtrængende menneskers i hobetal, som ved, at han er berømt og snart skal gå bort – og så de få øjeblikke, da han får fred og behagelighed ved at indtage en teskefuld morfin med sin tandløse mund. Den bevirker, at slimhosten stopper en lille tid og legemet slapper af. Næste dag er han måske søv og træt, men han kan køre i droske ud ad Vesterport og ind ad Nørreport.

Diagnosen turde være klar – H.C. Andersen lider af cancer i leveren. Han har drukket rige-

lig med champagne og portvin i sit liv, og selv om han i én uendelighed har garderet sig mod træk og kulde og mod hede og varme – og selv om han har udvist en helt påfaldende forsigtighed i omgangen med sit livs utallige mennesker, er han blevet en syg, gammel mand, som man sætter stole op for på trappen til lejligheden på 1. sal i Nyhavn nummer 18.

Men det sociale gen – underholdningsbehovet – det fejler ikke noget. Beständig ser han gæster, beständig går student Oksen tur med ham hen til Kgs. Nytorv, beständig er han til middag hos etatsråd Collin (Edvard), hos Henriques og hos Melchior. Beständig afficeres han heftigt af uventede spørgsmål og problemer.

Skolebørn i USA indsamler penge til den gamle, fattige danske digter – jeg er ikke fattig, hvæser han, men bøjer sig til slut. »Drak Champagne, den kvalmede mig. Omgivet af idioter er frygteligt! Hvad jeg må prøve!«

Man påtænker at rejse ham et monument i Kongens Have, og den af alle billedhuggerne, som behager ham mindst, får efter hans død jobbet.

Statuen står i Kongens Have i København – den højre hånd, der hæver sig ud mod beskueren, mens H.C. Andersen læser eventyr, var af billedhuggeren Saabye tænkt som en illustration af digterens dramatiske oplæsninger – den virker stik modsat, som en afværgende hånd: Må jeg være fri! Statuen blev rejst fem år efter hans død, i 1880.

I 1875, præcis to måneder før Andersens død,

havde Saabys udkast givet anledning til det følgende dagbogscitat – et af nøglecitatenerne efter tidens H.C. Andersen-analyser. Digteren har sagt således til Saabye om billedhuggerens første udkast: »... at jeg var utilfreds med hans Statue af mig (...) hverken han eller nogen af Billedhuggerne kendte mig, havde ikke set mig læse, at jeg ingen talte da bag mig, og ikke havde Børn på Ryggen, på Skjødets eller i Skrævet; at mine Eventyr var lige så meget for de Ældre som for Børnene (...) at det Naive var kun en Del af mine Eventyr, at Humoren var egentlig Saltet i dem.«

Det er spændende læsning, moderne autofiktion uden mindste blu eller forstillelse, ikke forstørret, ikke formindsket

MEN DET, DER undrer mig, er, at ingen, ingen som helst på noget tidspunkt fortæller digteren, hvad han lider af, og at han skal dø.

Alle ved det, ikke bare de flinke, henholdende læger professor Hornemann og Th. Collin, men ethvert barn i Amerika. Men H.C. Andersen ved det ikke selv.

Hans værelse fyldes med blomsterguirlander og buketter, ikke et øjeblik er han åndeligt alene, undtagen i sin egen bevidsthed, i gode øjeblikke tænker han stadig på mulige udflugter til Bregentved og muligvis endda en udlandsrejse mere, alt står i stråleglansen af en evig mulig bedring, et ægte, et rigtigt oldingeforløb i virkelighedens verden. Undtagen i hans digtning, som rammer sjælebunden, uanset det levede slutliv.

På statuen i Kongens Have står et par linjer fra digtet 'Oldingen': »Vort jordliv her er evighedsens frø/vort legem dør, men sjælen kan ei dø«.

Det, døende mennesker efterspørger, er sjælen. Det er blevet uklædeligt at snakke for højt om den, mens man lever, for man vil leve.

bettina.helberg@pol.dk

12

butikker lukkes landet over, efter musik- og filmkæden Stereo Studio i denne uge gik konkurs. Direktør Britta Sørensen siger ifølge Børsen, at tiden er løbet fra fysisk salg af film og musik

De bedste modeskoler

Mode. Verdens mest indflydelsesrige designskole er Central Saint Martins i London. Det viser en ny undersøgelse lavet af Business of Fashion, der har kortlagt verdens førende modeuddannelser.

CSM topper på bachelorniveau, men må ses sig slået i masterafdelingen af bysbørnene på Royal College of Art. Andre af modens top-skoler ligger i Tokyo, New York, Antwerpen og Savannah i USA.

kultur@pol.dk

PETER GEISLING
LÆGE

FOREDRAG & SANGAFTEN
MAN. 7. SEP. KL. 20.00

LÆS MERE PÅ MOGENSDAHL.DK

MOGENSDAHL
KONCERTSAL